

З іншого боку, високі ціни на нафту стимулюватимуть використання нових технологій у галузі енергозбереження і перехід на види палива, альтернативні вуглеводним.

Яку роль будуть відігравати вуглеводи у розвитку світової економіки у віддаленій перспективі і як будуть змінюватись їх витрати на одиницю продукції? На це питання у певній мірі дає імовірний прогноз структури паливно-енергетичного комплексу до 2030 р. Згідно з цим прогнозом сумарно глобальне споживання енергії перевищить 17 млрд. тонн. Частка вуглеводнів становитиме понад 9 млрд. тонн умовного палива. З них щорічно понад 5 млрд. тонн припадатиме на нафту, близько 4 трлн. м³ – на газ, близько 5 млрд. тонн – на вугілля. На ядерну енергетику припадатиме лише 854 млн. тонн умовного палива [3].

Ефективне розв'язання проблеми енергоносіїв є ключовим перспективним завданням для всіх країн світу. Без цього неможливо забезпечити сталий гармонійний розвиток суспільства. Промислово-розвинені країни прагнуть вирішити цю проблему шляхом забезпечення стабільних, безпечних джерел сировини і палива. Такі умови вони хочуть створити, зокрема, на Близькому Сході, в Афганістані і Центрально-Азійському регіоні. На ці регіони припадає до 40 % усіх світових запасів природного газу, більше 15 % геологічних запасів нафти, близько 20 % урану, а також великі запаси поліметалічних руд і рідкоземельних металів [4]. Проте використати цей потенціал в інтересах промислово-розвинених країн надзвичайно складно, оскільки вони зустрічають великий спротив з боку ряду держав даних регіонів.

Отже, вуглеводна енергія, зокрема нафта й газ, і надалі відіграватимуть провідну роль у розвитку економіки. За цих умов конкурентна боротьба на світовому ринку за джерела енергоносіїв буде посилюватись.

1. Медоуз Дон. *Пределы роста. 30 лет спустя* / Медоуз Дон., Рандерс Й., Медоуз Ден.; пер. с англ. – М.: ИКЦ “Академкнига”, 2007. 2. Бурлака Г. *Переробка нафти стає “інтелектуальнішою”* / Г. Бурлака // *День*. – 2011. – № 71. 3. Лукін О. *Сланцевий газ може змінити ресурсну базу* / О. Лукін // *Урядовий кур'єр*. – 2010. – № 113. 4. Калашиников М. *Третий проект. Точка перехода.* / М. Калашиников, С. Кузусев. – М.: АСТ, Астрель, 2006. – 736 с.

Н.С.Тимошик

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

© Тимошик Н.С.

Міжнародна торгівля й тепер виступає особливою формою міжнародних економічних відносин, яка відображає стан і перспективу руху різних груп товарів між національними економіками та внутрішньо- і транснаціональними компаніями і розглядає світ як єдиний простір для господарювання. Стан ринкової економіки в Україні посилює необхідність теоретичного дослідження значної кількості питань, пов'язаних з виробництвом та реалізацією товарів на зовнішньому і внутрішньому ринках.

В зв'язку з цим доцільно згрупувати чинники, що впливають на зниження ефективності експортного потенціалу нашої держави. Сюди можна віднести:

- загальний стан економіки країни;
- великий зовнішній борг;
- раціональність управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- нерозвиненість інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності;
- невисокі конкурентні можливості продукції вітчизняних підприємств;
- перевищення собівартості більшості товарів рівня ціни на світовому ринку;

- невідповідність товарів українського виробництва світовим стандартам;
- недостатня гнучкість регулювання основних товарних ринків на національному рівні;
- економічне становище торгових партнерів;
- дискримінаційна (конкурентна) політика окремих держав;
- стан економіки торгових партнерів.

На сьогоднішній день частка України у світовій торгівлі в десятки разів нижча, ніж у промисловому виробництві. Свої зовнішньоторговельні операції Україна здійснює більш ніж з 190 країнами світу, проте цього недостатньо. У торговій політиці України з іншими країнами світу усе ще прослідковуються різного роду обмеження: ліцензії, квоти, податки і інші заходи, хоч перевага віддається політиці вільної торгівлі [1].

Аналіз особливостей розвитку зовнішньої торгівлі України в 2010 році показує, що поруч з такими відносно позитивними змінами, як збільшення товарообігу, ріст обсягів наданих послуг, зменшення бартеризації торгівлі – мають місце такі деструктивні процеси, як зменшення фізичних обсягів експорту й імпорту багатьох видів продукції, переважно сировинний характер збуту при подальшому витисненні з внутрішнього ринку вітчизняної продукції, відтік капіталу за кордон.

У ситуації, що склалася на ринку, основне стратегічне завдання для України – перехід до розвитку економіки, орієнтованої не тільки на внутрішнє виробництво, а й на експорт. Тобто, товарів здатних конкурувати на міжнародному ринку. Шляхами нарощування експорту можуть бути:

- сприяння розвитку найбільш ефективних фірм і підприємств;
- стимулювання та підтримка приватного вітчизняного капіталу державою;
- сприяння в підвищенні рівня кваліфікації експортерів;
- створення іміджу, інвестиційних та технічних умов для підвищення конкурентоспроможності українських товарів і послуг на світовому ринку;
- спрямованість експортної спеціалізації галузей

Таким чином, в Україні є великий, проте неповно працюючий у даний час економічний потенціал. Проблеми його задіяти в більшій мірі є проблемами управлінськими. Визначивши відповідну модель управління, мобілізувавши всі ресурси держави можна в оптимальний термін провести реструктуризацію економіки і підвищити імідж України як на світовому ринку, так і на внутрішньому.

1. Соколенко С. І. Глобалізація і економіка України /С.І. Соколенко – К.: Логос, 2009.

Н.В. Тижай, О.С. Костюк

Національний університет “Львівська політехніка”

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

© Тижай Н.В., Костюк О.С., 2011

Результатом розвитку науки та високотехнологічних галузей у ХХІ столітті стало формування в економіках провідних країн світу нового механізму саморозвитку – національних інноваційних систем, у рамках яких зароджуються і реалізуються інновації. Беручи до уваги національні відмінності, спільною рисою усіх без винятку національних інноваційних систем є лідерство та пріоритетність розвитку трьох напрямків: науки, освіти та наукоємного виробництва.

За роки незалежності України непослідовність у проведенні та низька ефективність науково-технічної та інноваційної політики призвели до гальмування цих процесів та істотного технологічного відставання від розвинених країн світу. Це призвело до низького рівня конкурентоспроможності національної економіки, що створює пряму загрозу економічній безпеці України. У розвинутих країнах до 90 % приросту валового продукту забезпечується за рахунок впровадження нових технологій. При цьому роль держави в даному процесі значно вагоміша, ніж при регулюванні звичайної економічної діяльності. За таких умов актуальним постає питання створення національної інноваційної системи як нової ефективної структури управління науково-